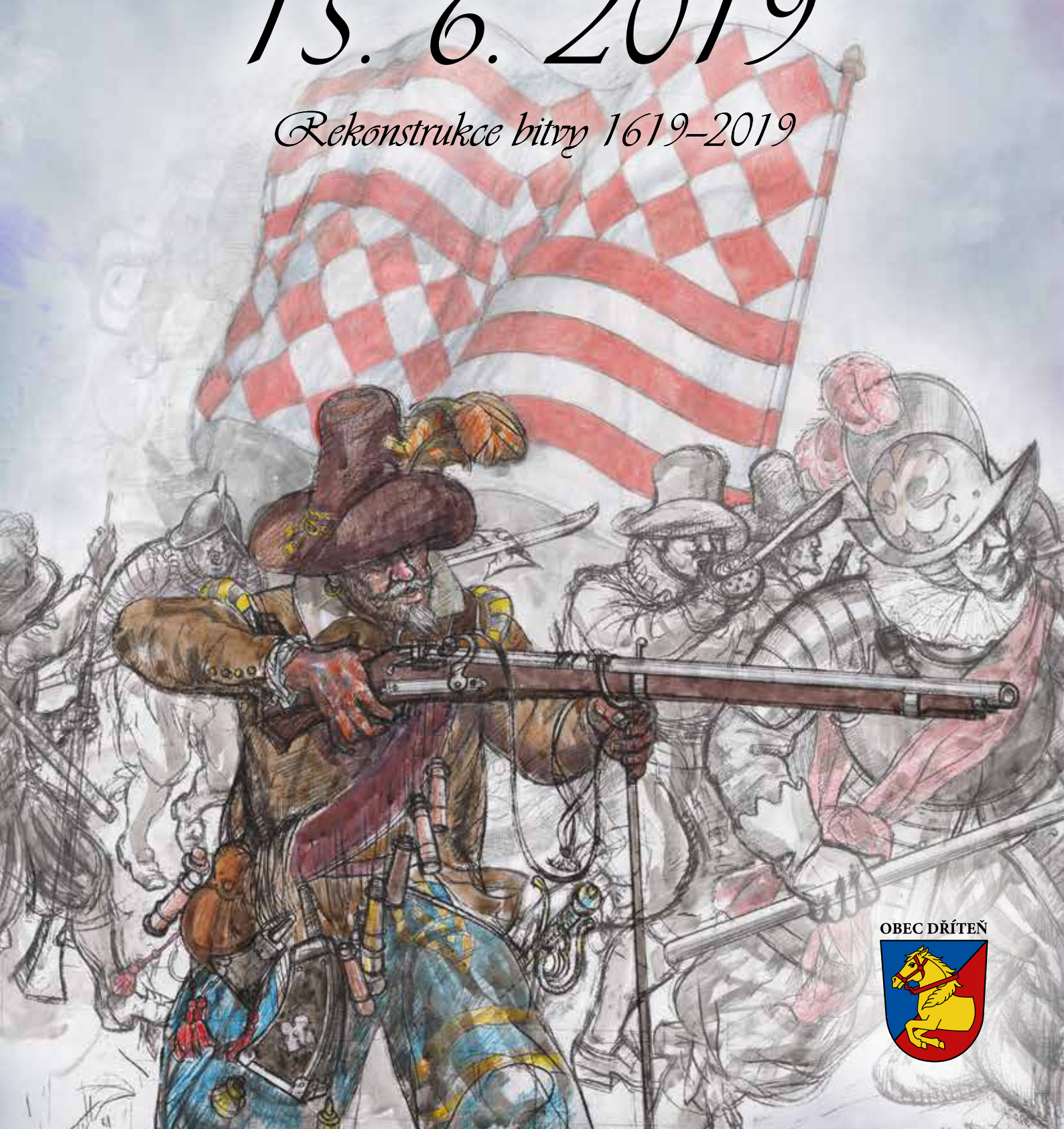

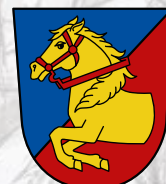
Bitva u Záblatí

15. 6. 2019

Rekonstrukce bitvy 1619–2019

OBEC DŘÍTEŇ

Kostel sv. Dismase ve Dřítěni, Foto: archiv obce Dřiteň

Dřiteňský zámek, Foto: archiv obce Dřiteň

Kostel Panny Marie – Záblatičko, Foto: Zuzana Prokopová

Kaple – Záblatí, Foto: Zuzana Prokopová

Obec Dřiteň

Obec Dřiteň je středně velká obec, která se nachází v centrální části Jihočeského kraje v okrese České Budějovice, přibližně 23 km severozápadním směrem od krajského města České Budějovice. Tato poloha mimo hlavní dopravní tahy, při okraji Českobudějovického okresu a hodnotné Hlubocké (Zbudovské) pánve, v příjemné krajině s rybníky a památkovými objekty, dává tomuto území specifické podmínky pro rozvoj.

Dalšími většími sídly ležícími v okolí Dřítěni jsou Týn nad Vltavou, nacházející se přibližně 12 km severovýchodně od obce, Vodňany, které jsou vzdáleny asi 13 km západním směrem a Hluboká nad Vltavou, která se nachází přibližně 14 km od obce jižně ve směru na České Budějovice. V těsné blízkosti obce Dřiteň se nachází též jaderná elektrárna Temelín, jejíž blízkost Dřiteň významně ovlivňuje.

Obec má celkovou rozlohu 4 608 ha a leží ve střední nadmořské výšce přibližně 432 m. n. m. Území obce se skládá ze 3 katastrálních území – Dřiteň, Záblatí a Chvalešovice a 9 místních částí, kterými jsou – Dřiteň, Chvalešovice, Libív, Malešice, Radomilice, Strachovice, Velice, Záblatí a Záblatičko. K obci dále náleží i Bílá Hůrka. V současné době má obec Dřiteň 1 679 trvale hlášených obyvatel.

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1432 (Janek, pacholek Mikulášův z Dřietně vyručen z vězení z Budějovic). Nejstarším známým rodem sídlícím na zdejší tvrzi byli Malovcové z Malovic. V roce 1469 je zmiňován Bohuslav Malovec z Malovic a Dřítěně. Ve vlastnictví Malovců z Malovic byla Dřiteň v 15. a 16. století, ti sídlili na zdejší tvrzi – jednalo se o sídlo poměrně staré, typicky zemědělské, formované staletým vývojem, vlastnili také řadu dalších vesnic v okolí. Erbovní znamení Malovců, červeně uzděný zlatý půlkůň v modrém poli, je dnes součástí znaku obce Dřiteň. V roce 1598 Bohuslav Malovec přikoupil hrad Hluboká a přesídlil na něj. Po Bohuslavově smrti roku 1608 si jeho tři synové dědictví rozdělili,

příčemž byla dřiteňská část od Hluboké oddělena a připadla Václavu Malovcovi. V letech 1618–1619 dřiteňská tvrz vyhořela a zůstala neobydlená a pustá. Zanedlouho se tito tři bratři zúčastnili českého stavovského odboje, protože jim byly statky roku 1622 konfiskovány a odevzdány císařskému generálovi Baltazaru Marradasovi coby úhrada žoldu. Od těch dob sdílela Dřiteň osudy s hlubockým panstvím, do nějž patřila.

V roce 1661 od Marradasova vnuka Bartoloměje koupil Hlubokou hrabě Jan Adolf ze Schwarzenbergu, dřiteňskou vrchností pak Schwarzenbergové byli až do zániku feudalismu. V letech 1669–1674 nechal Jan Adolf ze Schwarzenbergu dřiteňskou tvrz přestavět na jednopatrový barokní zámek s hospodářskými budovami. Tuto přestavbu provedl mistr Antonio de Maggi. Zámek byl poté upraven ve druhé polovině 18. století. Nejprve tento zámek sloužil především jako obydlí schwarzenberským úředníkům, poté zde až do roku 1982 fungovala škola. Od roku 1850 dodnes je Dřiteň samostatnou obcí.

Obec Dřiteň může díky své poloze a okolní krajině nabídnout vhodné podmínky zejména pro pěší a cykloturistiku, popř. také pro venkovskou turistiku. Nachází se zde několik kulturních atraktivit místního významu, mezi které lze například zařadit výše zmiňovaný zámek, který dnes slouží k pořádání řady kulturních a společenských akcí. Dále pak filiální kostel sv. Dismase z roku 1691 postavený na místě staršího kostelíka, socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1757, kostel sv. Štěpána a kaplička sv. Václava na Bílé Hůrce, kaple sv. Rodiny ve Velici, kostel sv. Vojtěcha v Záblatičku a další kaple, kapličky, boží muka a menší sakrální stavby.

Z přírodních atraktivit lze jmenovat například přírodní rezervaci a zároveň evropsky významnou lokalitu Radomilická mokřina nebo množství rybníků a dalších vodních ploch přímo v obci a okolí.

Záblatí (dříve Velké Záblatí)

První písemná zmínka o vesnici pochází z roku 1336.

Po bitvě u Záblatí, podle tradice, našel Karel Bonaventura Buquoy v troskách vyhořelého domu obrázek Panny Marie, kterému se plameny vyhnuily. Obrázek si uschoval a vozil jej s sebou na svých vojenských taženích. Když byl v roce 1621 zabit a pochován ve Vídni, dostal se obraz s ním do Vídně, kde byl v jezuitském kostele sv. Anny až do roku 1674 vystaven k veřejnému uctívání. V současné době se obrázek Panny Marie nachází na hlavním oltáři v kostele svatého Petra a Pavla v Nových Hradech, kam se přemístil poté, co si jej v roce 1674 vyžádal Ferdinand Buquoy jako rodinný majetek.

Reliéf Panny Marie Záblaté je vyobrazen i na pomníku uprostřed návsi. Ten byl odhalen roku 1924 k uctění památky padlým spoluobčanům v první světové válce. Po roku 1945 byla na pomník přidána i jména padlých spoluobčanů z druhé světové války.

Záblatičko (dříve Malé Záblatí)

První zmínky o vsi jsou z roku 1490.

Díky své poloze na návrší, zvedajícího se z roviny historických Zbudovských Blat, je zdaleka viditelný místní kostel. Kostel Panny Marie, postavený v neogotickém slohu v roce 1900, je zapsanou kulturní památkou. V jeho sousedství stojí starší, pozdně barokní kaple, která nese v průčelí křídlového štítu dataci 1826. Záblatičko bylo navrženo k prohlášení za vesnickou památkovou zónu, protože se tu nachází poměrně zachovaný soubor lidové architektury. Návěs je lemovaná většinou tzv. podélně orientovanými usedlostmi. Uprostřed návsi se nalézá nejhodnotnější památka, kterou je areál kovárny s chalupou čp. 14 z druhé poloviny 19. století.

Mezi Záblatičkem a Záblatím (dříve Velké Záblatí) stojí kříž na památku bitvy u Záblatí. Zde se v roce 1619 udála důležitá bitva třicetileté války, kdy tu bylo poraženo vojsko českých stavů vedené generálem Mansfeldem od habsburské armády císařského maršála Buquoye.

Obrázek Panny Marie, který našel Karel Bonaventura Buquoy po bitvě u Záblatí, Foto: archiv Biskupství českobudějovického

Reliéf Panny Marie na pomníku padlým spoluobčanům, Foto: Zuzana Prokopová

Bitva u Zláblatí 10. června 1619 na vyobrazení z 19. století, romantická představa o bitevní vřavě. V popředí s maršálskou holí na koni Karel Bonaventura hrabě Buquoy, vpravo rovněž v sedle koně Henri Duval hrabě de Dampierre.

Zdroj: SOA, Třeboň, oddělení Jindřichův Hradec, Merian, Matthäus: Theatrum Europaeum..., sign. B66 A. Foto: © Bohumír Němec 2009.

Bitva u Zláblatí

V loňském roce jsme se na těchto stránkách vraceli v čase o sto let. V souvislosti s výše uvedenou historickou událostí musíme zacouvat o čtyři stovky let. Tehdejší realitu si náš čtenář už neumí ani představit. Alespoň se o to pokusme.

Od října 1526 jsou na českém trůnu **Habsburkové** (Ferdinand I.). V létě 1547 skončil odboj šlechty a měst, pro výstrahu byli 4 účastníci odboje popraveni, došlo k oslabení hospodářského postavení a práv měst a šlechty. V roce 1556 uvádí Ferdinand do Čech **jezuity** (pražské Klementinum). V období 1579–1594 jednota bratrská vydala šestidílnou **Kralickou bibli**. Její jazyk se stává normou spisovné češtiny. V roce 1581 po prohraném sporu poddaných s vrchností na Hluboké (Adam z Hradce) byl popraven zbudovský rychtář **Jakub Kubata**.

Ocitáme se na prahu novověku, v období baroka. Vládne **feudalismus**, na lid doléhá robota a na všechny morové epidemie. V roce 1599 utíká před morem v Praze do Plzně i Rudolf II. se svým dvorem. V Plzni setrval do června 1600. K obrazu doby patří náboženská, nesmiřitelná a krutá válčení, při kterém se z lidí stává dravá zvířata. Lidé jsou utlačováni, udíni, ale zbožní. Přírodní vody a toky čisté, ale o hygienických podmínkách ve městech a na vesnicích nelze hovořit. Neexistuje všeobecná školní docházka ani síť silnic. Cesty jsou prašné nebo rozblácené, ale příroda divoká a plná zvířat. Patří králi, majitelé panství, církvi nebo klášteru. Lékařská věda je v plenkách, v kurzu jsou alchymisté, šarlatáni a zaříkávačky.

Panovníci a šlechta staví své renesanční a barokní paláce. **Praha** (Staré Město, Hradčany, Malá Strana, Nové Město) má okolo 70 000 obyvatel.

Jsme v **jižních Čechách**, tak ještě připomeňme, že v roce 1538 zemřel Štěpánek Netolický a v roce 1604 Jakub Krčín. V Jindřichově Hradci působí špičkový hudební skladatel, varhaník a básník, rytíř Adam Václav Michna z Otradovic. Profesorem a rektorem Karlovy univerzity je Jan Campanus Vodňanský (1572–1622), humanista, básník.

Současným majitelem panství **Hluboká** je rod Malovců z Malovic – protestanté. Oprávněně lze odvodit, že v předbělohorském období byla protestantská i farnost **Bílá Hůrka**, protože obecně platila zvyklost, že poddaný lid vyznává víru svého pána.

Středem vesmíru je stále ještě Země. Zasahuje inkvizice. V roce 1600 byl upálen Giordano Bruno. (V roce 1588 si ještě užíval slyšení u Rudolfa II. v Praze.) Útrapy čekají i na J. A. Komenského (1592–1670). V období let 1610–1620 se na českém trůnu **pětkrát** střídá panovník. V období 1605–1623 můžeme v čele římskokatolické církve napočítat i **pět** papežů.

Nejsilnější evropskou zemí je Francie (vládne Bourbon Ludvík XIII.), se kterou soupeří Habsburkové. I ve Spojeném království se bojuje o vliv, Tudorovci vystřídali Stuartovci. Španělský král **Filip III.** dává poznat, že patří do habsburské dynastie.

Rok 1619 a bitva u Zláblatí

Politická situace.

Habsburské panství v Čechách se otřásá v základech. Oba vy z radikála Ferdinanda II. přehrály českým stavům spojence – Moravu a Horní a Dolní Rakousko. Po smrti Matyáše nepovažují české stavy Ferdinanda II. za svého panovníka. Stavovská armáda je od počátku budována jako dočasná s cílem **bránit se** před intervencí. S útočnou válkou, která vyžaduje větší podporu se neuvážovalo. Vrchní velení nad armádami direktori rozdělili. Jedné armádě velí **Thurn** a druhé **Hohenlohe**. A mezi nimi je antipatie a nedůvěra. Vojsko není řádně a pravidelně placeno. Zemští direktori se snaží získávat peníze jak se dá, ale každý způsob – pochopitelně, vzbuzuje negativní reakce. A vlastně ani neznají skutečný počet vojáků. Stává se, že platí i „mrtvé duše“.

Jak katolická císařská strana, tak protestantská Česká kordona hájí své pozice. Hraje se o všechno – o vládu nad zemí, o náboženskou víru, o císařskou korunu, o velké majetky, o vlastní život. O život žoldnéře, či člověka poddaného, až na posledním místě. České stavy chtějí změnu, kontrolu nad svým územím svojí vládou.

O tom všem probíhala v uplynulých měsících diplomatická jednání za účasti zástupců Vídně, Španělska, Prahy, Nizozemska, Falce, Bavorska, Vatikánu. Rozhodovat bude větší síla, více peněz, lepší taktika.

Thurn v období duben květen 1619 má za sebou tažení s desetitisícovým vojskem na Moravu. Po zpečetění paktu s moravskými stavy zahájil pochod na **Vídeň** a 6. června je na předměstích. Přání otcem myšlenky – co kdyby protestantská opozice otevřela bránu města... Posádka Vídně čítá asi 3 000 vojáků. Císař je krajně znepokojen. Thurn ostřeluje Hofburg z polních děl a mušket. Dělostřelectvu velí Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic (1564–1621). Škody jsou nepatrné, psychologické účinky značné.

Petr Arnošt II. hrabě z Mansfeldu (* 1580–† 1626) v žoldu savojského vévody bojoval proti císaři na straně českých stavů. Dobil Plzeň, pokus o průnik k Českým Budějovicím skončil porážkou u Zláblatí 10. června 1619. Zemřel v dnešní Bosně při cestě z Uher do Benátek.

Zdroj: Třeboň, oddělení Jindřichův Hradec, Merian, Matthäus: Theatrum Europaeum..., sign. B66 A. Foto: © Bohumír Němec 2009.

Karel Bonaventura de Longueval hrabě Buquoy (* 1571–† 1621), vrchní velitel císařské armády, 10. června 1619 porazil společně s Dampierrem Mansfelda u Zláblatí. Velel císařské armádě v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu 1620. Zahynul v Uhrách při obléhání Nových Zámků.

Zdroj: Soukromá sbírka Foto: © Bohumír Němec 2018.

Hlavní katolické posily přicházejí **Buquoyovi** v prvních měsících roku přes Horní Rakousko za peníze španělského krále Filipa III. a Katolické ligy. Jejich velitelem je generál **Dampierre**.

Zatímco císařské vojsko v rámci Budějovic narůstá, **Hohenlohe** promarní svůj vojenský potenciál, jeho „obléhatelé města“ jsou finančně i vojensky zanedbáváni. Velitel si vysloužil přezdívku „hrabě lenoch“. Jeho vojáci začínají vyměňovat osobní věci a někdy i zbraň za jídlo. Řešením jsou stále častější loupeživé nájezdy, což platí také o císařských.

Dobový kronikář: *Chorvaté, kozáci a hajduci kradli vše, na co přišli, kradli dobytek, potraviny, ryby z rybníků, rabovali sýpky a působili škody i kácením a pálením ovocných stromů. S ženským pohlavím chlípnost nezřízeně páchali.*

Jsou to cizáci a zápornou roli hraje i jazyková bariéra. Životy obyvatel jsou stále v ohrožení, od počátku povstání do jara 1619 mohlo být jen v Prácheňském kraji vypáleno až 200 vesnic.

Vojáky i občany sužuje zima, nemoci, strádání. V dubnu byl na budějovickém náměstí popraven císařský důstojník. S protestanty byl smlouven, že jim v noci otevře městskou bránu, ale tato zrada vyšla příliš brzy najevo.

Hohenlohe nazírá početní převahu císařských a žádá direktory o posily. Buquoy tu má Dampierre a své jednotky šikuje k postupu na Prahu přes Týn nad Vltavou. **Mansfeld** je od 8. června ležením v Protivíně – 400 kyrsníků a karabiníků, 1200 mušketýrů a pikenýrů a 1 dělo. Respektuje situaci a připravuje postup na Budějovice, o čemž zvědové informují Buquoye.

Tu se strategie mění v taktiku a začíná se hrát podle císařských not generála Buquoye. Bohužel na účet občanů vyspělého a bohatého města **Netolice**. Mansfeld tu má posádkou asi 50 mušketýrů, z toho je bojeschopných větší polovina. Buquoy mění směr na západ. Má k dispozici armádu

Netolice, pohled z náměstí

o síle asi 5000 mužů včetně pluku Valdštejnových kyrysníků, kterému velí podplukovník Pierre de la Motte.

Mansfeld, pohled z náměstí

Mansfeld pokračuje od Protivína. Večer 9. června přepadává Netolice Buquoyova uherská jízda.

Stavovští, pohled z náměstí

Stavovští vojáci se uchýlili do prostoru hřbitova, kde byli po-biti. Městské domy jsou rabovány a zapáleny. Hoří kostel Nanebevzetí Panny Marie, radnice a městské písemnosti, pivovar, mlýn, městské domy, obyvatelstvo – muži, ženy, děti, je masakrováno.

Kolem čtvrté hodiny ráno

Kolem čtvrté hodiny ráno 10. června je Mansfeld v **Záblatí**, kde dostává zprávu o přepadení Netolic se žádostí o pomoc. Je pravděpodobné, že tohoto posla si zaplatil Buquoy. Mansfeld se zčásti opevňuje v Záblatí a se 160 jezdcí a 400 mušketýry táhne na pomoc 12 km vzdáleným Netolicím.

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Za situace, kdy jsou tyto stavovské kornety a kompanie dostatečně vzdálené od základny, začíná Buquoy útočit. Jeho jízda se stará o to, aby rozčleněním formací snižovala jejich obranyschopnost. Buquoy markýruje ústup, ale brzy na to zaútočí ještě větší přesilou.

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Mansfeld se snaží vojáky sešikovat k útočné obraně na křídla Buquoyových jezdců, ale na jeho dvě jízdní kornety útočí Valdštejnovi kyrysníci a lehká uherská jízda. Pěchota zůstává nekrytá, pravé křídlo ustupuje a mnozí jsou zabíjeni, nebo zajímáni. Mansfeld seskupil asi padesát jezdců a ustupuje na základnu v Záblatí. Údajně šestkrát vypálil z děla na císařské kyrysníky. Jeho obraně velí major Carpezon. Střetnutí se přesunuje do prostoru vesnice, dřevěná stavení, chlévy, stodoly, ploty, kůlny a hnojiště. V letním vedru se ozývá střelba z mušket, arkebuz a pistolí. Ve zviřeném prachu se vzpínají koně a střetávají se píky,

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Zastavení v Záblatí, pohled z náměstí

Atributy doby. (Slovník.)

Pro lepší orientaci v komplikovaném dění, plném zvrátů, si zopakujme nejpodstatnější pojmy a jména protagonistů. A připomeňme – ať byli jejich pohnutky k nejdůležitějším rozhodnutím jakékoliv vždy hlásali, že jednají podle pohnutek svého náboženského vyznání a v zájmu obrany své víry.

Stavovský stát. – Forma monarchie, v níž je státní moc rozdělena mezi **panovníka** a **sněm**. Ve sněmu zasedají zástupci jednotlivých stavů, zpravidla panstvo (vyšší) a nižší – rytířstvo, šlechta a měšťané (za královská města) a duchovenstvo. Panovník je vnímán hlavně jako reprezentant státu a vrchní velitel.

Martin Luther (1483–1546), německý náboženský reformátor, zakladatel protestantství.

Protestantská unie – Od roku 1608 spolek osmi protestantských knížat a 17 protestantských měst Svaté říše římské. Vůdcem Friedrich V. Falcký.

Jednota bratrská – protestantská (evangelická) církev.

Svatojakubský mandát – krále Vladislava Jagellonského proti Jed-

halapartny a ostří bodáků, šavlí a rapírů. Na stavovskou pěchotu útočí Dampierre, ale je odražen, daří se vytláčit uherskou jízdu. Pěchota se stáhla do zahrad na okraji vesnice, kde se kryjí za živými ploty a za spízními vozy. Ztráty jí způsobuje i výbuch skladu střelného prachu. Mansfeldovu jízdu vytláčují plameny a hustý dým. Ke smutným epizodám bitvy patří postřelení několika stavovských karabiníků, kteří se vraceli z pronásledování Uhrů a byli vlastními mušketýry považováni za císařské. Snad to svědčí alespoň o rozhodné obraně.

Pěchota, pohled z náměstí

Pěchota bránila své postavení do večera. Bez posil a bez munice kolem osmé večer Carpezon s 900 muži kapituloval. Jeho muži mají možnost přejít do armády protivníka, nebo se vykoupit za jeden měsíční žold.

Pěchota, pohled z náměstí

I když určité prameny udávají vyšší vojenské ztráty, mějme za to, že při tomto střetnutí v české fázi třicetileté války zahynulo v řadách stavovského vojska 150 jízdních a 200 pěších vojáků. Ztráty na císařské straně nejsou vyčíslovány, a tak si řekněme, že byly velmi malé. Buquoy se soumrakem pokračoval směrem na Hlubokou.

Pěchota, pohled z náměstí

Mansfeld potřeboval zachránit co se dalo. Podařilo se mu přemístit do Protivína část jízdy a velký počet vozů, včetně armádní a jeho osobní pokladny. Další skupiny jeho vojska se přemístily do Vodňan a do Písku. Mansfeld již další den pokračoval přes Strakonice do Plzně formovat nové pluky.

Pěchota, pohled z náměstí

O padlé na bitevním poli se měl postarat vlastník půdy, tedy vrchnost, tedy Jetřich Malovec. Ten je hned po bitvě obléhán na Hluboké císařskými, takže jaksí… jak svědčí anály – ještě deset dní po bitvě leželi padlí na místě. Na pospas vedru, dravým ptákům, psům a prasatům… snad i u pohanů dopadli by lépe. Dodává dobový komentátor.

Pěchota, pohled z náměstí

Pěchota, pohled z náměstí

Pěchota, pohled z náměstí

Pěchota, pohled z náměstí

notě bratrské (uzavření náboženských sborů, zničení protestantské literatury a rekatolizace) v roce 1602 Rudolf II. znovu potvrzuje.

Libeňský mír – smlouva uzavřená 25. 6. 1608 v Libeňském zámku mezi Rudolfem II. a arcivévodou Matyášem s tím, že Matyášovi patří Morava, Rakousko, Uhry a nemocnému císaři Čechy, Slezsko, Horní a Dolní Lužice

Česká konfese – vyznání nekatolické víry ve 25 článcích v období 1609–1620. Základ luteránství v Čechách.

Majestát Rudolfa II. – Jeho ustanovení zaručovala náboženskou svobodu i pro jednotu bratrskou s možností ustanovení arcibiskupa, konzistoře i akademické půdy, stavbu svých kostelů a svobodu vyznání. Majestát byl výsledkem politiky (kompromisu) českých stavů ve sporu s Rudolfem II. kde byl ve hře také Rudolfův bratr – uherský král Matyáš. K obraně a kontrole dodržování „Majestátu“ byli za jednotlivé stavy ustanovení **defenzoři**, jejich sbor čítal 24 členů.

Konzistoř – Vrcholný správní orgán kališnické (utrakvistické) církve.

Vpád pasovských – podrobněji si tuto významnou událost popíšeme v následující části.

Katolická liga – Od července 1609 spolek jihoněmeckého duchovenstva, kurfiřtů a knížat utvořený v reakci na vznik Protestantské

Co bitvě předcházelo

Začátek 17. století. Od roku 1593 jsou Habsburkové v další válce s Osmanskou říší. Nemocný král a císař Rudolf II. jmenuje bratra Matyáše svým místodržícím v Uhrách a vojenským velitelem. V roce 1604 propuká v Uhrách povstání tamní šlechty proti habsburské nadvládě. V dubnu 1606 uzavírá Matyáš s uherskou šlechtou dohodu a v listopadu s Turky smír.

Rudolf II. „zapomíná“ moravským stavům a vojákům vyplácet žold, ztrácí jejich podporu a ti se připojují k Matyášovi. Ten má v součtu vojenskou podporu rakouských, uherských a moravských stavů a koncem roku **1607** táhne na Prahu pro královskou korunu. Před Prahou rozkládá své vojenské ležení. Otevřenému střetu zabraňuje vyjednávací postup českých stavů. Řešením je podpis smlouvy známé jako **Libeňský mír** (viz výše). České stavy se s touto smlouvou neumějí smířit – Morava mimo Českou korunu! Ač mají k Rudolfovi vážné výhrady, zůstávají na jeho straně a něco za to chtějí. Zrušit **Svatojakubský mandát** a uzákonit **Českou konfesi**. Proti těmto požadavkům se staví na odpor katoličtí církevní hodnostáři a katolická šlechta.

Václav Budovec z Budova, pohled z náměstí

Od ledna do konce března **1609** se zemský stavovský sněm snaží řešit spory s císařem. 1. dubna císař sněm ukončil. Stavy připravují další, chtějí začít 4. května. Císař znovu zakazuje, stavy zákaz nerespektují. Císař jej 27. května povoluje. Zemské stavy ustanovily 23. 6. 1609 **vládu 30 direktorů**, která převzala vládu v zemi. Čestným předsedou zvolen **Petr Vok** z Rožmberka za zásluhy o stavovskou opozici. Petr Vok (1539–6. 11. 1611) poskytnul vzbouřeným stavům finanční půjčku 20 000 kop, která se časem změnila v dar. 9. července 1609 podepsal Rudolf II. svůj „**Majestát**“ ve

Václav Budovec z Budova, pohled z náměstí

Václav Budovec z Budova, pohled z náměstí

Václav Budovec z Budova, pohled z náměstí

Václav Budovec z Budova, pohled z náměstí

unie. Od roku 1613 do ní patří také císař Matyáš. Vojsko Katolické ligy bude hrát rozhodující úlohu v prvním desetiletí třicetileté války.

Václav Budovec z Budova (1551–1621); zemský direktor, královský komorník, rada apelačního soudu, spisovatel (7 svazků), studia – Německo, Nizozemí, Francie, Anglie. Cizí jazyky – mimo jiné turečtina, arabština.

Jindřich Matyáš Thurn hrabě (1567–1640) císařský diplomat (Istanbul, Sýrie, Egypt, Jeruzalém), karlístejnský purkrabí, plukovník jízdy (osmanské války), válečný rada. Generál stavovské armády.

Jiří Fridrich Hohenlohe (hrabě z Hollachu; 1569–1645), generál stavovského vojska.

Albrecht Václav Eusebius **z Valdštejna** (1583–25. 2.1634) – od 1606 plukovník českých a od 1609 i moravských stavů, od 1618 generál císařských vojsk

Kristián I. Anhaltský, kníže (1568–1630), člen Protestantské unie, od září 1619 vrchní velitel stavovského vojska.

Kyrysníci – těžké jezdeckto (kyrys – ochranný plát chránící hrud a zpočátku i záda), uzavřená helma s hledím, plátová ochrana paží, lamelová ochrana stehen, kožené jezdecké boty ke kolenům, kopí, sečné zbraně, 2–4 pistole.

znění, které připravil Václav Budovec z Budova ve spolupráci s Petrem Vokem.

Císař a král Rudolf II.

Císař a král Rudolf II. i po podepsání „Libeňského míru“ stále doufal v obrat k lepšímu ve svůj prospěch. S nadějí získat zpět ztracenou autoritu požádal o pomoc svého bratrance, pasovského biskupa Leopolda.

Císař a král Rudolf II.

Jeho vojsko v počtu více než deset tisíc mužů překročilo rakousko-české hranice 30. ledna **1611**. V sestavě byly dva pěší pluky (Češi, Rakušané), dvanáct setnin karabiníků a čtrnáct setnin kyrysníků (Francouzi, Valoni). Postupně obsadili Český Krumlov, České Budějovice a 3. února Tábor. Za pár dní pronikli i do Týna nad Vltavou a při svém tažení na Prahu se 11. února 1611 nočním přepadem zmocnili Berouna. Vojsko bylo najato katolickým biskupem, ale jeho převážná část byla vyznání protestantského. Bez ohledu na své náboženství byli bez peněz a potřebovali se najíst, tedy loupili a drancovali.

Císař a král Rudolf II.

Dne 13. února stálo vojsko na Bílé Hoře, Čeští stavové zahájili verbování vojska a do zbraně byla povolána zemská hotovost. 15. února vtrhli **pasovští** přes Újezd na Malou Stranu. Odpor kladlo nepočetné vojsko, měšťanské milice a ozbrojená chudina. Rozšířila se dezinformace, že strůjci vpádu pasovských jsou katolíci a kláštery jsou místem pro ukrývání zbraní a jezdců. Začalo docházet k četným vraždám kněží a řeholníků ze strany ozbrojené chudiny. Pasovští a chudina rabují obsazené části města a kláštery. Stavovské vojsko je donuceno opustit Pražský hrad. V dubnu bylo z rozhodnutí staroměstského práva odsouzeno k smrti 14 vrahů. Ale nepředbíhejme.

Císař a král Rudolf II.

Koncem února vypravil ku Praze vojsko uherský král Matyáš s cílem zajistit si český trůn. 28. 2. 1611 pochodují z Jihlavy. Leopold chtěl proti nim poslat své pasovské vojsko, ale vojáci se bouřili, Rudolf II. jim dosud nevyplatil slíbený žold. Dochá-

Císař a král Rudolf II.

Císař a král Rudolf II.

Císař a král Rudolf II.

Karabiníci – zásadně na koních, s ručnicí zavěšenou na bandalíru, přílba a přední ochranný plát, pistole.

Arkebuzíři – obdoba karabiníka (arkebuza = ručnice)

Pikenýr – pěšák vyzbrojený pikou o délce 2,5–5,5 metru a poboční zbraní (kord, šavle, tesák).

Mušketýr – pěšák-střelec ozbrojený kordem a palnou zbraní – mušketou.

Mušketa – puška ráže 10–20 mm, váha 4–7 kg, nabíjena zepředu do hlavně dřevěným nabíjákem, dostřel 200-300 m. Doutnákový zámek. Zručný střelec vypálil za minutu až 3 rány.

Regiment (pluk) – 500 až 1000 jezdců, obvykle 600.

Korneta – 80 až 90 jezdců, **kůň** + dobré a pohodlné sedlo = hlavní pomocník jezdce a dopravní prostředek

Kompanie (pěší) – 200 mužů

Mustrplac – a./ posádkové místo pluku; b./ místo pro vojenskou přihlídku

Šance – opevnění (hradba-zčásti sypaná) s **bastiony** (pro střelce, příp. děla – vystupující před čáru opevnění).

Inkolát – plnoprávné zařazení mezi zdejší šlechtické rody. Potvrzení jakéhosi „šlechtického – českého občanství“.

zí k rozkladu pasovského vojska. Ve vzniklé situaci žádá císař a král o pomoc české stavy. Matyášovo vojsko dorazilo do Prahy 6. března. Pasovské vojsko opouští Prahu 11. března 1611, ale neopouští české území. Plenění dál a žádají peníze. Se sbírkou peněz začínají nejbohatší měšťané – jen ať už vojsko odtáhne. 9. června je vojsku vyplaceno 173 tisíc zlatých, z toho 100 tisíc uhradila rožmberská pokladna.

Pražský hrad je obsazen stavovským vojskem. Schází se sněm českých stavů, na něm Rudolf II. abdikuje a postupuje svému bratrovi Království české, Slezsko a Lužici. Pro sebe si vyžádal pouze Pražský hrad. Zemřel 20. ledna **1612**. Petr Vok zemřel 6. listopadu 1611 ve věku 72 let.

Novému českému králi **Matyášovi** je 54 roků a po smrti Rudolfa II. usedá i na císařský trůn Svaté říše římské. Přenáší sídlo císaře zpět z Prahy **do Vídně**. Podporuje katolickou víru, v roce **1613** je přijat za člena **Katolické ligy**. Pro nebezpečí morové nákazy v Praze se konalo jednání zemského sněmu v roce **1614** v Českých **Budějovicích**, za přítomnosti Matyáše a českých stavů. Král s královnou Annou Tyrolskou (1585–1618) byli ubytováni na radnici od 29. 1. do 28. 2. 1614.

Král Matyáš nemá potomky, a proto české stavy zvolily ještě za jeho života – 5. 6. 1617 nástupcem **Ferdinanda II.** – Štýrského za **příslib**, že bude respektovat ustanovení Rudolfova Majestátu. Korunován byl 29. června **1617**. Katoličtí učitelé mu vstúpili přesvědčení, že panovník je **zodpovědný** za duchovní spásu svých poddaných.

S postupem času **dodržování Majestátu** naráželo na problémy, dohady a spory – zda poddaní na církevním zboží mají stejné právo svobodné volby vyznání jako poddaní na tom královském. Zda protestanté mohou vybudovat kostel a školu na pozemku katolických duchovních, jejich argument zněl: Odedávna jsou církevní pozemky královským zbožím a Majestát se na ně vztahuje. Je požadováno uzavření některých protestantských kostelů či dokonce zbourání. Brzy po korunovaci Ferdinanda se začalo dostávat sporům rozhodnutí. Ve prospěch katolické vrchnosti. České stavy znepokojuje, že se král obklopuje radikálními katolíky.

Napětí vrcholí svoláním sněmu českých evangelických stavů do pražského Karolina. I proti dřívějšímu královskému zákazu. (Zákaz formuloval ministr a císařův důvěrník kardinál Khesl.) V Praze byli za původce zákazu považováni královští úředníci – místodržící, Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka a Jaroslav Bořita z Martinic.

Začíná **povstání českých stavů**, schyluje se k **defenestraci**. V úterý **22. května 1618** jednají předáci stavovské opozice v paláci Smiřických na malostranském náměstí. Tam se **rozhodli** provést následující den defenestraci. Již od 21. 5. upozorňovali celou obec na vážnost situace tím, že v pražských kostelích bylo německy a česky čteno jakési jejich memorandum s prosbou aby *...Pán Bůh ráčil srdce Jeho Milosti Císaře pána a krále našeho k milosti a lásce svých věrných poddaných naklonit...aby srdce jejich milostivých pánů stavů posílnil...*

Ve středu po osmé hodině ranní se účastníci stavovského sněmu vydali „velikým houfem, na vozích, na koních i pěšky na Pražský hrad“. Po poradě ve sněmovním sále, zahájené modlitbami, se pod vedením J. M. Thurna a Václava Budovce odebrali do Starého královského paláce, kanceláří místodržících, kde uskutečnili improvizované soudní líčení proti dvěma (výše uvedeným) ze čtyř přítomných ministrů.

Po vzrušené debatě plné argumentování a emocí byli oba shledáni vinnými, dnes bychom řekli až na úrovni velezrady. Byl vynesena a přečten rozsudek.

„Poněvadž stavové jsou v tom skutku přesvědčeni, že oba pánové mají za rušitele Majestátu považování býti, proto prohlašují je za nepřátele své a obecního dobrého i za odbojníky království českého vůbec.“ Byli odsouzeni k smrti vyhozením z oken ve druhém patře – ve výšce okolo 16 m nad zemí. **Defenestrace** nebyla pouze česká specialita. Tento způsob trestu byl v evropských zemích praktikován jako výraz potupy a pohrdání.

Soudobý historik zaznamenal: *„A tu teprve jeden každý soudil, že dolů z oken metáni budou. Když tomu takto porozumě-*

Zdroj: Archiv Rybíř, Koruny České

li, že s nimi se nežertuje – ač prve pro svou vysokomyslnost a zpouru nic neřikali, ani se nekořili, teď teprve počali prositi, aby hrdlům jich uškozeno nebylo. Ruce spínající a Boha prosíce, nohami o zemi zapírali a za milost žádali.“

První byl defenestrován Bořita z Martinic, poté Slavata z Chlumu a nádavkem ještě písař či sekretář Filip Fabricius. Všichni tři pád přežili s tím, že Slavata si těžce zranil hlavu nárazem na kamennou římsu. Podle svědků přežili proto, že pod okny bylo nastláno listinami a odpadem, podle defenestrováných vlivem přízně boží a podle současných názorů proto, že terén se prudce svažoval a pád tlumil dobový oděv (kruny). Martinic po dopadu pomohl Slavatovi dojít do Lobkovického paláce, kde byl svěřen do péče paní Polyxeny. Thurn žádal neúspěšně jeho vydání. Fabricius utekl směrem k Vltavě a Martinic až do Bavorska.

K povstání se přidala pražská města a byl zvolen třicetičlenný **sbor direktorů**, správců a radů. Po deseti zástupcích za stavy **panský, rytířský a městský** (tři pražská města – 8, Kutná hora a Žatec). Tato prozatímní vláda měla pravomoc svolávat zemskou hotovost, stavovský sněm a jednat s německými kurfiřty a knížaty. Nahrazovala místodržitele a zemské úředníky.

Žádosti o pomoc stavovskému povstání, vyslané do dalších zemí, byly jen málo účinné. Moravský zemský sněm podporu odmítnul, pomoc poskytl pouze Savojsko (dnes území na hranicích Francie a Itálie), a to vysláním dvou tisícovek žoldnéřů pod velením **Arnošta z Mansfeldu** a Slezsko.

Je na čase odpovědět si na otázku, proč prvním dějištěm vojenských střetů **třicetileté války** bylo území jižních Čech. Prostor Českých Budějovic a okolí byl používán pro formování císařských armád z Podunají, a tak se pro tu dobu stal strategickým územím a pokud k tomu přidáme skutečnost, že se jedná o střetnutí Prahy s Vídní, tak se takové válčiště samo

nabízí. K cílům českého vojska patřila katolická města – Plzeň, České Budějovice, Český Krumlov a Vídeň a kontrola nad Zlatou stezkou z Pasova, po které přicházely císařským posily a zásobování. Cílem císařských vojsk bylo tažení na Prahu.

V červnu 1618 se jak císařští, tak české stavy, snažili získat královské město **Budějovice** na svou stranu. Městská rada a patriciové se hlásili k českým stavům, řemeslníci a chudina se stavěli proti tomu. Město má v té době nanejvýš 4 tisíce obyvatel, z toho asi 45% měšťané a tu větší polovinu tvoří nemajetná chudina – nádeníci, podruzi, tovaryši, učedníci, hospodářská čeleď, vandráci, žebráci, podvodníci, zloději a lidé staří a invalidní.

Ferdinand II. je rozhodnut, že povstání potlačí vojenskou silou. Moravské stavy povolují císařské armádě postup do Čech přes Znojmo a Jihlavu.

Někdy v polovině června 1618 vytáhl vojevůdce **stavovské** armády **J. M. Thurn** směrem na Budějovice, v té době již v zemi operoval a plnil **katolické** zboží Arnošt z Mansfeldu. Císařskou armádu představovaly dva sbory, jednomu velel lotrinský **Jindřich Duval hrabě Dampierre** (38 let) a druhému císařský generál **Karel Bonaventura Buqoy** (čti bykoá) – 47 let. Oba sbory se spojily 6. září v prostoru Německého (dnes Havlíčkova) Brodu v sílu čítající na 12 tisíc vojáků. Směr byl dán středověkou obchodní cestou Znojmo – Jihlava – Německý Brod – Čáslav – Kolín – Praha.

V polovině září zastavil Thurn postup císařských **před Čáslaví**. Došlo asi ke třídennímu taktickému manévrování a vzájemnému ostřelování. Císařští dopláceli na nedostačující zásobování a v neděli 16. září začali ustupovat jižním směrem. Střetnutí si vyžádalo životy 1300 císařských a 500 stavovských vojáků. Nové ležení si císařští začali budovat před Pelhřimovem již za svízelných podmínek – hlad, úplavice, umírání.

Sled panovníků na českém trůnu:

Ferdinand I. Habsburský (1503–1564);

- český král od 1526, manžel Anny Jagellonské
- od 1556 římskoněmecký císař
- 1547 potrestal odpor českých stavů konfiskacími a omezením pravomocí měst
- založil vzdělávací koleje (Vídeň, Praha, Innsbruck) a jezuitům svěřil dohled nad školstvím

Maxmilián II. (1527–1576);

- syn Ferdinanda I., otec Rudolfa II. a Matyáše
- český král od 1562, římský císař od 1564
- jeho jednání s papežem a snahy o vyrovnání mezi protestanty a katolíky nebyly úspěšné

Rudolf II. Habsburský (1552–1612);

- český král 1575–1611, císař římský 1576–1611
- Praha císařským sídlem, – snaha o udržení míru s Turky
- 1593–1606 válka s osmanskou říší;
- 1602 obnovil zákaz jednoty bratrské

Matyáš (1557–20. 3. 1619);

- český král 1611–1617, císař římský 1612–1619
- 1613 přijat za člena Katolické ligy

Ferdinand II. Habsburský (Štýrský) (1578–1637);

- český král od 29. 6. 1617, císař římský od 9. 9. 1619
- při stavovském povstání 1619 sesazen z českého trůnu

Thurn je nenechá dlouho v klidu. Generál Buquoy ustupuje dál na Jindřichův Hradec. Je listopad a pro přechod rozvodněné Lužnice se nabízí jen přemostění v Dráchově a dál proti toku řeky, po levém břehu.

K dalšímu vážnějšímu střetu dochází **9. listopadu 1618** jižně od **Lomnice**, na návrší mezi obcemi Dunajovice a Horní Slovénice. Dopoledne zaujal Buquoy postavení na hrázi rybníka Dvořiště, během odpoledne je ztratil, ustupoval podél Miletínského potoka přes návrší u Dunajovic. Tam došlo k hlavní bitvě. Obě strany se až do příchodu tmy vzájemně ostřelovaly, potom Buquoy začal ustupovat směrem na Budějovice. Thurn upustil od pronásledování a uchýlil se do Lišova.

Odhady ztrát: Koruna česká – 80 mrtvých, 120 zraněných; císařské vojsko – 500 mrtvých, 500 raněných, 500 zajatých.

Vojska vesnice v dosahu svého tažení nemilosrdně rabovala a páčila. Kdo neutekl do lesů, bažin a skrýší neměl šanci na přežití. Proto po bitvě vesničané se zajatými a raněnými vojáky – bez ohledu na národnost – nejednali jinak. Olupovali je a dobíjeli.

Thurnovo „vítězství“ zabránilo okupaci Prahy, zdecimované císařské vojsko zčásti ustoupilo na území Rakouska, zčásti vytvořilo posádku v Budějovicích. V polovině listopadu ukončil **Petr Arnošt Mansfeld** se sborem 20 000 protestantských vojáků vítězným způsobem dvouměsíční obléhání katolické **Plzně**.

Císařští – **Buquoy** se začínají v Budějovicích opevňovat budováním šancí.

Generál **Hohenlohe** se neúspěšně, s určitými ztrátami, pokusil o obsazení Krumlova. Stahuje se do prostoru Rudolfova jako určitá hrozba formou obléhání pro císařské **Budějovice**. Také stavovští začali budovat své šance.

Mansfeld má za úkol znemožnit císařským využít Zlatou stezku pro přísun posil. Na přelomu letopočtů se vedou na české straně Zlaté stezky šarvátky o kontrolu nad touto trasou. Se střídavými úspěchy. Mansfeld drží Vimperk, Sušici, Prachatice a žije v naději, že v zimním mrazivém čase nebudou jednotky z Pasova Šumavu překonávat. Císařští však postupovali ofenzivněji, České Žleby – Soumarský most – Volary – Horní Vltavice ...posily pro Buquoye přicházejí. I za cenu určitých menších bojových kontaktů.

V zimě se neváhalo, situace českých stavů vypadala nadějně. Konflikt byl nahlížen v diplomatické rovině a obě strany se snažily získat spojence a verbovat vojáky. 20. března **1619** umírá císař Matyáš II. Habsburský a jeho nástupce Ferdinand II. je zjevně radikálnější. Je čas přivést na scénu **Albrechta z Valdštejna**, který právě začíná s převlékáním kabátu.

Vešel moravskému stavovskému vojsku, v červnu 1618 protestoval proti vypovídání jezuitů ze země. Jaro 1619 – Thurn je s vojáky na Moravě a Valdštejn chce za této situace, aby jeho pluk odpochoval od Olomouce na císařskou

stranu do Vídně. Velitele, který s tímto záměrem nesouhlasil, chladnokrevně zabil. 30. dubna 1619 se čtyřiceti mušketýry přepadnul dům zemské pokladny a s celým plukem a s penězi moravských stavů zamířil k Vídni. Je stíhán moravskou zemskou jízdou, které se podaří šest setnin pluku obrátit k návratu. Čtyři setniny a vozy s truhlami peněz – 96 000 zlatých, předal Valdštejn ve Vídni císaři. Moravané prohlásili Valdštejna za „bezectného psance, který se už nikdy nesmí do Markrabství moravského vrátit“. Císař s ohledem na celkovou vojensko-politickou delikátní situaci Moravanům vrátil jak zbytek pluku, tak ukradené peníze. Valdštejn začíná svou kariéru v císařských službách.

Po bitvě u Záblatí

Thurn se snaží o dobytí Vídně a nemá k úspěchu daleko. Hohenlohe z obavy před napadením Rudolfova ustupuje asi s 8 000 muži k Třeboni a 15. června žádá dopisem Thurna, aby se vrátil do Čech, aby mohli bránit císařským v postupu spojenými silami. Malovcové v obavách o život sebrali své cennosti a v tajnosti se z panství na Hluboké ztratili.

Pokračuje doplňování a přemístování vojsk, ale také plenění území. Během června Buquoy a Dampierre obsadili Hlubokou, Rožmberk, Prachatice, Vimperk. Nedobyli Tábor, ale drží Týn a drancují Lomnici, Veselí a dvůr a kostel sv. Maří Magdaleny. V polovině července **1619** má Buquoy na Budějovicku a v Pošumaví armádu o síle 22 000 mužů. Spojené stavovské vojsko čítá údajně až 25 000 vojáků. Savojsko se přestává podílet na financování Mansfeldových jednotek.

19. srpna dochází k **sesazení** Ferdinanda II. z českého trůnu. **26. srpna** je za českého krále zvolen **Fridrich Falcký**. Vrchním velitelem stavovského vojska je jmenován **Kristián I. Anhaltský**.

Buquoy dělí své vojsko na tři směry – Vodňany – Jindřichův Hradec – operativní použití. Koncem léta jsou císařští generálové ve Vídni a jejich vojskům velí **don Baltazar de Marradas y Vique** z hlavního stanu v Budějovicích. Koncem srpna Buquoy dobyl Písek. 5. září se střetává Mansfeld s Buquoyem v prostoru mezi Březnicí a Mirovicemi.

9. září je zvolen **Ferdinand II.** římským císařem. V říjnu Mansfeld dobývá Vimperk, Vodňany, Prachatice, Týn a 6. prosince Písek.

Stále jsme ještě na **počátku třicetileté války**, takže dál už jenom heslovitě:

- ke konci roku 1619 činil nedoplatek vůči českému vojsku 500 tisíc zlatých a každý měsíc narůstal o dalších 200 tisíc
- v červnu 1620 vyhlásil císař trestnou výpravu na Prahu, jeho vojska získávala postupně pozice
- 8. 11. 1620 porážka stavovského vojska na Bílé hoře, král Fridrich Falcký utíká ze země
- 21. 6. 1621 poprava 27 českých vůdců povstání; odstrašující exekuce na protestantech

Zdroj: Archiv Rytířů Koruny České

- dochází ke konfiskacím majetku v rozsahu 905 panství a statků, 220 domů a 41 vinic převážně do vlastnictví německé, vlášské a španělské katolické šlechty
- v roce 1622 získává panství Hluboká od císaře španělský generál don Baltazar de Marradas (1560–1638)
- česko-falcká fáze války končí v roce 1623 a následují
- dánská (1625–1629), švédská (1630–1635) se saským vpádem do českých zemí
- a závěrečná švédsko-francouzská (1635–1648).

Třicetiletá válka byla ukončena 24. 10. 1648, kdy byl podepsán systém mírových smluv pod souhrnným pojmenováním **vestfálský mír**.

Země Koruny české ztratily území Horní a Dolní Lužice – připojeno k Sasku. Vzniklo dědičné království v držení Habsburků trvající až do podzimu roku 1918.

Následky této války mohou jen zčásti vystihovat slova – destrukce, devastace, zmar a zkáza. Nejvíce bylo takto postiženo území střední Evropy. Podle jednoho z odhadů bylo v tomto období zmařeno 8 milionů životů – z toho 7,5 milionu na českém a německém území. V Čechách a na Moravě bylo zničeno 1145 vesnic, 278 zámků, 102 měst. Nepředstavitelná strádání může přiblížit několik svědectví.

Z dopisu dělostřelce praporčíka Ch. Schneidena manželce: *...jsem napolo zdrav, plný vši, ubohé, opuštěné stvoření. Šaty mi hnijí na těle, nemám ani punčochy, ani boty. Nikdo si nás necení. Ať jsme zdraví, nebo nemocní, ať stojíme, nebo ležíme. Nezbylo nás z celého pluku ani 150 mužů. Nepřítel nás*

pronásledoval, obklíčil a zahnal na útěk. Nemůžeme táhnout ani dopředu ani dozadu. Ležíme zde ohrožení na těle i na životě...před městem pod širým nebem. Po tři měsíce jsem nesvlékl šaty. Kéž bych měl pod sebou alespoň slámu. Mé věci i s mým sluhou a koněm jsou pryč. Ležíme jako mrtvý dobytek. Kéž bychom měli chléb a čerstvou vodu. Dostáváme jednou za čtyřmi dny libru chleba. To je vše. Až doposud jsem se choval poctivě a rytířsky, jak se má chovat poctivý praporčík, ale déle již nebudu moci.

Svědectví jistého Petra Lehnsteina: *...jak uboze vypadají velká města! Kde byly dříve stovky ulic, není jich ani desítka. A jak ubohá jsou malá města a otevřená místa, jsou vypálená, pobořená, rozbitá. Není tam vidět střechy, dveře ani okna. Kostely byly vypáleny, zvony odvezeny, prostory proměněny v záchody, maštale pro koně, v kouty pro kurvy a přibytky pro markytánky. Na oltáře byly dávány výkaly. Ó bože – jak uboze vypadají vesnice! Člověk jde až deset mil a nepotká člověka, kus dobytka, neuvidí ani vrabce. V některých místech najde starého muže, dítě, nebo dvě staré ženy. Ve všech vesnicích je v domech plno mrtvol. Muži, ženy i děti, čeled, vepři, krávy a volí leží vedle sebe. Byli zardoušeni hladem a morem. Jsou plni larev a červů. Požírají je vlci, lišky, psi, krkavci, vrány a jiní, protože není nikoho kdo by je pochoval, politoval a oplakal.*

Třetí svědectví je již napsáno s určitým souhrnným odstupem. *Obyvatelstvo vyrůstalo beze škol, bez náboženství, bez státní správy. Za svůj život poznávalo než válku, krev a loupežení. Byly případy lidí zpustlých, zvěři podobných, po všem těle i obličejích zarostlých, kteří jen těkali po lesích, živíce se bylinami a kořínky, nemajíce ponětí o lidské mluvě a lidském způsobu života.*

Závěrem

Z více či méně oficiálních kruhů bylo obecnému lidu válčení představováno jako „boží dopuštění“. Případní falešní proroci existovali jak na katolické, tak na protestantské straně sporů.

Podle katolíků lidí v Českém království „ztratili víru v Boha a císařská armáda představuje bič boží“. Podle protestantů válka vznikla kvůli „Španělům, kteří dychtí po bohatství české země“. Současně stoupence reformace posilovala víra, že z utrpení a bolesti se zrodí mnohem lepší, nadějná budoucnost.

Panství Hluboká bylo prodáno za 200 tisíc rýnských zlatých donu Baltazaru de Marradas, který získal český inkolát v roce 1628. V roce 1638 získal tento majetek dědictvím synovec don Francisco Marradas. Jeho nejstarší syn don Bartolomeo všechny rodinné majetky v Čechách prodal a odešel do Španělska. Hlubocké panství v této souvislosti odkoupil 1. 10. 1661 hrabě Jan Adolf Schwarzenberg za 385 000 zlatých – inkolát v českém království získal v roce 1654.

Autor textu: Václav Odradovec

Autobus na Bitvu u Záblatí pro seniory

1.

10:30 Velice
10:35 Dříteň
10:40 Malešice
10:45 Chvalešovice
10:50 Strachovice

2.

12:30 Velice
12:35 Dříteň
12:40 Malešice
12:45 Chvalešovice
12:50 Strachovice

zpět

17:30
18:30

Pro seniory a starší občany, kteří budou mít zájem, obec Dříteň vypraví autobus. Ten je bude nabírat na autobusových zastávkách na trase Velice–Dříteň–Malešice–Chvalešovice–Strachovice. Uvedené časy jsou orientační a v případě většího zájmu prosím omluvte zpoždění.

Program:

- 11:00** samostatná vzpomínková část na bitvu z roku 1619 – formou zádušní mše za padlé vojáky a předání poselství o usmíření
- 12:00 výstřel z děla – otevření tržiště
- 13:00 dobová kapela
- 13:30 kejklíř
- 14:00 ukázka šermu, výklad zbraní
- 14:30 ukázka výcviku pěších jednotek
- 15:00** hlavní program Rekonstrukce bitvy (moderátor Václav Vydra)
- 16:30 dobová kapela
- 17:00** ponožková bitva pro děti
- 17:30 kejklíř
- 18:00 dobová kapela
- 18:30 zahájení hodokvasu – zapálení velkých táborových ohňů, opékání buřtů, všeobecné veselí, pivo, víno, atd...
- 18:30–22:00** kapela JENNY.CZ, hraje pro všechny generace k tanci i poslechu

www.obecdriten.cz

Vydává: obec Dříteň, Dříteň 152, 373 51, tel.: 387 991 121, MK ČR E 17914 | **Grafika a sazba:** Zuzana Prokopová | **Tisk:** Josef Posekaný, tel.: 387 312 242, e-mail: kalkulace@posekany.cz | **Text:** Václav ODRADOVEC, obec Dříteň, www.jihoceskyvenkov.cz |

Obálka kresba: ak. mal. Vladimír Kotyza | **Foto:** Jaroslav Tůma, Zuzana Prokopová, Bohumír Němec, archiv Rytíři Koruny České, SOA Třeboň, SOKA České Budějovice, archiv Biskupství českobudějovického